

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 4

БИЛТЕН

АПРИЛ 2015

САДРЖАЈ

1. Препоруке за сетву кукуруза – дипл инг.Радојка Николић.....	3
2. Сузбијање корова у кукурузу после сетве а пре ницања - Сандра Милетаковић, дипл.инж.....	4
3. Припрема сена – Дипл.инж. Драган Гунјак.....	5
4. Задругарство – Земљорадничке задруге како и зашто?	
<i>Дипл.инж. Агроекономије Слободан Јаћимовић.....</i>	6
5. Биолошки циклуси код биљака – Дипл.инж. Немања Константиновић	7
6. Помотехничке мере при формирању узгојног облика воћака – М.Недић,дипл.инж	8
7. Доминантне цене воћа и поврћа (кванташке пијаце).....	9
8. Доминантне цене живе стоке (сточне пијаце)	10

ПРЕПОРУКЕ ЗА СЕТВУ КУКУРУЗА

Најважније препоруке које су битне у производњи кукуруза су :

- Кукуруз не гајити сваке године на истој парцели(монокултура) јер се повећава закоровљеност , кукурузна златица се шири, као и кукурузни пламенац и једнострано је искоришћавање хранива.Најбољи предусеви су стрне житарице.

- Високи приноси се обезбеђују употребом потребних количина минералних ђубрива :НПК и азотних ђубрива.Пре употребе ђубрива треба урадити испитивање квалитета земљишта како би добили препоруку за ђубрењем : врсте ђубрива и количина потребних ђубрива и време примене.Контрола плодности земљишта је БЕСПЛАТНА за сва регистрована , комерцијална газдинства и обавезна како газдинство не би прешло у ПАСИВАН статус.Минерална НПК ђубрива треба што дубље унети у земљиште , како би биљке у току целог вегетационог периода имале на располагању ова хранива.Најбољи начин примене је заоравање или уношење под тањирачу.Азотна ђубрива : КАН, САН, АН користити ако је земљиште кисело .Уреја се користи ако земљишта нису кисела , даје одличне резултате у производњи кукуруза.Примењује се заједно са сетвом или у предсетвеној припреми земљишта јер је ефекат искоришћавања бољи.

- Предсетвену припрему обавити сетвоспремачима до ситномрвичасте структуре земљишта.
- Време сетве :**5 – 25 априла** односно када се земљиште загреје до 10° С .Треба пратити временске прилике и укладу са тим обавити сетву.Никако не сејату у хладно и влажно земљиште.Период ницања треба да буде што краћи како би добили квалитетне биљке.
- Дубина сетве је 3 – 4 цм ако је земљиште влажније и
5 – 6 цм ако је земљиште сувље
- Избору хибрида треба посветити посебну пажњу.С обзиром на климатске промене тј. високе температуре и недостатак падавина препоручујемо хибриде ФАО групе 500 и 400 уколико кукуруз гајите за зрно.За интензивне услове гајења и за најплоднија земљишта саветујемо хибриде ФАО 600 –700 групе.Ови хибриду су одлични за припремање силаже јер дају велику и квалитетну силомасу.
Хибриди 500 и 400 групе зрења имају:
 - бољу отпорност на сушу и високе температуре
 - Дужина вегетација је 120-125 дана
 - Подносе плодна и мање плодна земљишта
 - Сигурнији принос и
 - Ранију бербу
 - Приносе на нивоу приноса дуже вегетације .
- Поштовати препоручену густину сетве за сваки хибрид.Хибриде 600 и 700 групе сејати на размаку 70 x 26 цм а хибриде 500 и 400 групе 70 x 24 цм уз потпуну агротехнику.Склоп тј.број биљака по хектару одређује принос.Ако се хибриди гаје за силажу повећати сетвену норму за 10 %.
- Уколико на парцелама имате вишегодишње корове : зубача, пиревина , дивљи сирак сејати хибриде са ознаком УЛТРА : НС 640 УЛТРА, НС 444 УЛТРА, ЗП 684 УЛТРА који су отпорни на активну материју из хербицида Фокус ултра , тако да слободном можете користити овај хербицид.
- Препорука произвођачима: **Сејати 2-3 хибрида различите групе зрења** због сигурнијих приноса и раније бербе јер сваки хибрид различито реагује на неповољне услове спољне средине.

СУЗБИЈАЊЕ КОРОВА У КУКУРУЗУ ПОСЛЕ СЕТВЕ А ПРЕ НИЦАЊА

Савремена производња кукуруза, поред осталих агротехничких мера, подразумева и уништавање корова, који често смањују принос и до 20%. Поред механичког уништавања корова (окопавање, плевљење и сл.) најширу примену налазе ХЕРБИЦИДИ, односно средства за сузбијање корова хемијским путем.

Да би се ефикасно сузбили корови хемијским путем, треба водити рачуна о правилном избору хербицида, избору фенолошког развоја биљака, дозе препарата, квалитетне технике примене, као и временских услова примене.

За хербициде који се примењују пре ницања културних биљака тзв. "земљишни хербициди", од великог је значаја добра припремљеност земљишта, јер само тада може се очекивати уједначена примена хербицида, а тиме и ефикасност деловања на корове. После сетве, а пре ницања се могу користити следећи препарати који делују и на једногодишње усколисне и широколисне корове, као што су:

- MERLIN FLEXX
- LUMAX

Ткође за сузбијање корова после сетве а пре ницања за сузбијање уколисних корова препоручујемо неки од препарата:

- DUAL GOLD
- ACETOGAL
- ACETONLOR
- STOMP
- ZANAT

Овим препаратима због проширења спектра деловања и на широколисне корове треба додати један од препарата:

- CALISTO, LIQUIDE.

Што се тиче земљишних хербицида, треба водити рачуна о опасностима од заношења на суседне културе. Што се тиче земљишних хербицида вода има улогу само да равномерно распореди прописану количину препарата по јединици површине. Обично је потребно 300-600 л/ ха. Мање дозе користе се на лакшим, а веће на тежим типовима земљишта. Доза је количина препарата која се примењује на јединицу површине тј. на 1 ха.

Напомена:

Прскање треба обавити у касним поподневним часовима, по мирном времену без ветра. Сви препарати су отровни за људе, животиње, рибе и пчеле. Потребно је придржавати се препорука о примени препарата као и мера предострожности уз обавезно коришћење заштитне опреме, како приликом припреме чорбе за прскање, тако и за време извођења прскања.

Сандра Милетаковић, дипл.инж.

СТОЧАРСТВО

ПРИПРЕМА СЕНА

У случајевима када се уместо планиране силаже или сенаже мора приступити припреми сена од легуминоза или травно-легуминозне смеше могу се користити следећи поступци:

- поступак природног сушења на њиви
- комбиновање природног сушења и досушивања сена топлим или хладним ваздухом
- комбиновање природног сушења и конзервирање додацима за спречавање развоја плесни

ПРИРОДНО СУШЕЊЕ НА ЊИВИ:

-Овај поступак сушења сена једноставан је и не захтева скупу опрему за сушење. Недостатак му је што се сено на њиви мора потпуно осушити (14-16% влаге). Такво сено у транспорту трпи губитке у листу у којем је сконцентрисана највећа количина најквалитетнијих храњивих материја. Сено се дуже задржава на њиви и тиме излаже ризику да у више наврата покисне , што може да знатно умањи његов квалитет.

КОМБИНОВАЊЕ ПРИРОДНОГ СУШЕЊА И ДОСУШИВАЊА СЕНА ТОПЛИМ И ХЛАДНИМ ВАЗДУХОМ:

-Прва фаза сушења слична је претходном начину.
-Друга фаза сушења, која се обавља у економском дворишту подразумева улагање у посебну опрему(вентилациони канали, вентилатори, утрошак енергије).
Предност овог начина сушења је што се сено краће задржава на њиви (транспортује се са 20-30% влаге), обезбеђује високи квалитет и смањују губици.

КОМБИНОВАЊЕ ПРИРОДНОГ СУШЕЊА И КОНЗЕРВИРАЊЕ ДОДАЦИМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ РАЗВОЈА ПЛЕСНИ:

Овај начин спремања сена сличан је претходном с том разликом што се у првој фази сушење обавља на њиви до нивоа влажности 18-30%.
При овој влажности сено се у моменту балирања третира конзервансима, најчешће на бази пропионске киселине која зауставља процесе кварења сена.
Лишће остаје потпуно очувано , сено се не загрева у објекту, повећава се његов квалитет, смањују губици, додатни трошкови за киселину, апликатори су мали у односу на остварене ефекте.
Конзерванс није корозиван и еколошки је потпуно безбедан.

Драган Гуњак , дипл.инж.

ЗАДРУГАРСТВО-ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ КАКО И ЗАШТО ?

Појам задруге

Задруга је правно лице које представља посебан облик организовања физичких лица (задругари) који пословањем на задружним принципима остварују своје економске, социјалне и културне интересе, и на демократски начин контролишу задругу.

Појам задругара

Задругар је физичко лице које је члан задруге и има статус задругара и послује претежно посредством задруге, односно које посредством задруге продаје своје производе и/или услуге, набавља производе или користи услуге потребне за обављање своје делатности или на други начин непосредно учествује у обављању делатности ради којих је задруга основана.

Задружни принципи

За успешно задружно организовање и пословање неопходно је да се поштују **задружни принципи**.

Међународни задружни савез одржан 1995.г. у Манчестеру усвојени су задружни принципи као принцип за успешно пословање задруга у свету.

Најважнији принципи: **самопомоћ, демократија, једнакост, праведност, солидарност и самоодговорност**.

Чланови задруге у свом раду посебно уважавају **етичке (моралне) вредности као што су: поштење, искреност, и отвореност, одговорност, брига за друге и др.** По овим вредностима задруге се разликују од друштва капитала, цији је циљ **ПРОФИТ**, а за његово остварење не бирају средства.

Значи, задруге нису друштво капитала него друштво лица-појединаца који представљају задружни тим, играју по истим правилима и обезбеђују победу за свој тим.

ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

- Организују производњу на газдинствима земљорадника,
- Производе прерађују и продају преко задруге задругара,
- Снабдевају задругаре импутима,
- Врше промет робе задругара ,
- Организују штедно-кредитне и друге послове.

ПРАВНИ СТАТУС ЗАДРУГЕ

- Задруга је правно лице које стиче уписом у судски регистар,
- Не може се организовати као предузеће или други облик организовања,
- Не може се припојити са предузећем или другим правним лицем,
- Може се спајати са другом, делити на две или више задруга и удруживати се са другим интересним задругама.

ОСНИВАЧИ ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Према Закону о Задругама Сл.л. СРЈ 41/96 и 12/98 Земљорадничку задругу могу да оснују најмање 10 пољопривредних произвођача, земљорадника и других физичких лица власника или корисника земљишта, објеката или средстава за рад у пољопривреди.

ОСНИВАЧКИ КАПИТАЛ

Оснивач улаже у задругу улог.

- Улог може бити новчани и неновчани.
- Улози оснивача чине основни капитал задруге.
- Неновчаним улогом сматрају се: ствари и права изражене у новчаној противвредности.
- Новчани део оснивачког капитала задруге не може бити мањи од **500 евра** у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате.
- Задружним правилима одређује се минимални појединачни улог.
- Улог се не може враћати задругару, залагати нити бити предмет извршења или обезбеђења за обавезе задругара, за време трајања статуса задругара.
- Задругар може имати само један улог у задрузи.
- Улог задругара не може се преносити правним послом.

Дипл.инж. Агроекономије Слободан Јаћимовић

ОРГАНСКА ПРОИЗВОДЊА

БИОЛОШКИ ЦИКЛУСИ КОД БИЉАКА

Производња органске материје у пољопривреди је сложен процес због великог броја чинилаца који испољавају комплексно дејство на произвођаче примарне органске материје – гајене биљке. Стварање органске материје у биљној производњи представља прву фазу у процесу кружења органске материје која се завршава њеном разградњом од микроорганизама. У агробеоценози процес кружења органске материје је поремећен тиме, што се део биљних продукта (пољопривредни процес) односи изван места где су произведени, јер се они користе за потребе човека.

У системима одрживе пољопривреде стварање органске материје није ограничено само приносом гајених биљака, него се у ширем контексту посматра реализација биолошког потенцијала – продукција свих чланова агроекосистема. За све одрживе системе биљне производње је карактеристично да економски параметри нису једино мерило успешности гајења биљака, него се инсистира и на очувању и унапређењу производног капацитета агроекосистема. У складу са тим одржива пољопривреда се односи на све оне начине производње који покушавају да у дужем временском периоду обезбеде жељени ниво приноса коришћењем еколошких прихватљивих метода гајења биљака. Одржива пољопривредна производња мора да се заснива на процесима саморегулације који постоје у екосистему, а тежња за непрестаним повећањем приноса треба да буде усмерена ка оптимизацији пољопривредног система, као целине.

Стварање органске материје у агроекосистемима условљено је присуством следећих фактора:

- **Географски положај**
- **Производни простор**
- **Време производње**
- **Продуктивна способност биљака**
- **Технологија производње**

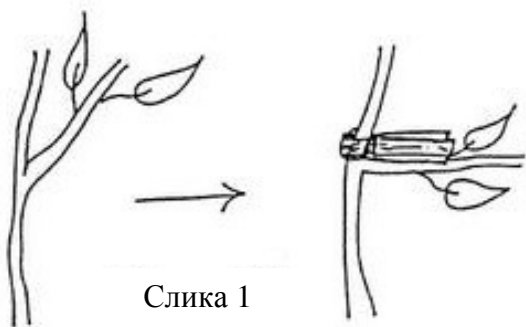
Дипл.инж. Немања Константиновић

ПОМОТЕХНИЧКЕ МЕРЕ ПРИ ФОРМИРАЊУ УЗГОЈНОГ ОБЛИКА ВОЂАКА

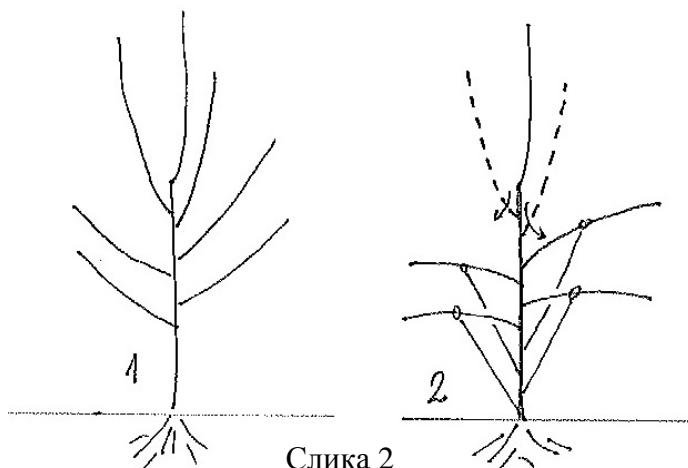
Да би једно воћно стабло редовно и обилно рађало током низа година, потребно је правилно формирати узгојни облик који је прилагођен односу сорта-подлога. Код многих воћних врста се последњих година као универзалани узгојни облици, срећу разни типови вретенастих форми стабла (витко вретено, вретенасти жбун). Овакве узгојне облике карактерише постојање централне вођице која на себи може имати трајне или привремене скелетне и полускелетне гране.

Вретенасте форме се могу формирати како на слабо бујним, тако и на бујним подлогама. Један од кључних момената при формирању „вретена“ је развођење грана. Овом мером се растуће гране доводе у хоризонтални положај. Повијање грана доводи до дебаланса у концентрацији ауксина (хормона раста) у гранама, што утиче на смањење енергије раста и истовремено повећање родног потенцијала. Овим мерама се биљка уводи у ранију родност, а као крајњи резултат се јавља смањење укупне бујности стабла и повећање родности. Са повијањем грана се почиње у пролеће у години садње, када су бочни младари дужине 10-15 цм. У ову сврху се могу користити штипаљке које се каче на централну осовину одмах изнад бочних младара тако да се они доведу у хоризонталу (слика 1). Након 20-так дана, штипаљке се померају и каче на крај растуће гране тако да својом тежином вуку грану на доле. За ову сврху потребно је користити веће и теже штипаљке. Касније, у току јуна месеца када младари почињу да здрвењавају у основи, врши се њихово повијање уз помоћ еластичних везива (слика 2). У овом периоду узгоја, резидбу треба свести на минималну меру. Резидбом вршимо уклањање прејаких конкурента продужници, да би обезбедили несметани развој доњих повијених грана.

Момир Недић, дипл.инж.

Слика 1

Слика 2

**Cene voća i povrća - kvantaške pijace u Srbiji
za period 23. - 29.3.2015. godine**

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Banana (Banana)	147	120	130		
Grejpfrut (Grapefruit)	95	100			
Grožđe crno ostalo (Grapes black other)	350				
Jabuka Ajdared (Apples Idared)	50	40	35		
Jabuka Z. Delišeš (Apples G. Delicious)	60	40	35		
Jabuka Greni Smit (Apples G. Smith)			45		
Jabuka ostala (Apples other)	65	40			
Kivi (Kiwi)	80				
Kruška (Pear)	150				
Limun (Lemon)	110	110	110		
Mandarina (Mandarin)	105		110		
Orah (Walnut)	1200		950		
Pomorandža (Orange)	85	80	80		

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Brokoli (Broccoli)	200				
Karfiol (Cauliflower)	150				
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	160		160		
Krompir (Potato)	30	30	25		
Kupus (Cabbage)	90	80	75		
Luk beli (Garlic)	300	200	350		
Luk-crni (Onion)	30	35	35		
Paprika-babura (Pepper-babura)	220				
Paprika-šilja (Pepper-silja)	260				
Paradajz (Tomato)	160		160		
Pasulj-beli (Beans white)	220	250			
Praziluk (Leek)	100	100	90		
Rotkvice (Radish)	30		15		
Spanać (Spinach)	80		80		
Tikvice (Zucchini)	160				
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	33				
Šargarepa (Carrot)	80	50	70		

